

doordat het aan pluriformiteit inboet, en de verveling zou in sterke mate zijn intrede doen.

Maar keren we thans terug tot de lijder aan een waandenkbeeld. Ook hier hebben we te maken met een anders-denkende; een anders-denkende ook, die meent dat hij gelijk heeft. Als door een „mutatie”, ontstaan nieuwe denkvormen, nieuwvormingen overigens, die de psychiater niet ongestoord laat groeien en bloeien. Het uit de band springen wordt beteugeld en de zieke mens teruggevoerd naar het alledaagse bestaan. Men kan dit op een liefdevolle, dan wel op een meer rigoreuze wijze doen, niemand zal twifelen aan de oprechtheid van de psychiater, dat hij de ander wil helpen en zijn gelukkig-zijn conditioneren.

De waan is aldus een vreemde eend in de bijt. Ik zal u niet vermoeien met het weergeven van de definities, welke in onze leerboeken vermeld staan. De waan is iets, waartegen niet te praten valt, die niet weg te redeneren is. Wel valt er „over” te praten. Men kan beginnen met de anders-denkende ziek te verklaren. De waan is een symptoom van een ziekte. Niet dat de patiënt zich ziek zal gevoelen, integendeel, dikwijls is het zo, dat hij de omgeving, die hem als foutief denkende ziet, abnormaal zal verklaren.

Op den duur kan de waanlijder in zijn zo-zijn berusten, zijn waandenkbeelden afkapselen en zelfs dissimuleren, omdat hij zich tegenover een „overmacht” bevindt; hij kruipt in zijn schulp.

De psychiater zal de waanlijder als zieke herkennen. Ook op het begrip ziekte zal ik niet dieper ingaan. We kennen afgeronde ziekte-eenheden, waarvan de genese, het beeld dat de ziekte vertoont en de therapie duidelijk beschreven zijn, zoals bijv. bij de *dementia paralytica*, hoewel ook hier nog tal van vragen om een oplossing roepen. We kennen ziektebeelden, zonder dat we de genese en de specifieke therapie kennen, bijvoorbeeld bij duidelijke gevallen van schizofrenie. Hoewel de klinische afgrenzing, naar mijn mening, een belangrijke psychiatrische taak is, zal ik dit probleem thans laten rusten. We spreken immers over de waan, als geïsoleerd object, hoewel hij nimmer geheel los te pellen is uit de wereld der anders-denkende als totaliteit. De waan immers ligt steeds ingebed in het ziektebeeld als zodanig, dit wil zeggen, in het beeld dat de zieke vertoont. Elke psychiater die een patiënt hoort zeggen, dat hij arm is, terwijl objectief te constateren valt, dat hij rijk is, zal stellig overtuigd zijn, dat hij te maken heeft met een lijder aan een depressie. Dit neemt niet weg, dat het zinvol is een indruk te krijgen omtrent de kwaliteiten van de